

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL ŽMONIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROFILAKTIKOS IR KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. I-1553 11, 18, 37 IR 40 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO (TAP-21-1123) (21-28288(2))**

2021-08-26 Nr. NV-2048
Vilnius

Rengėjas: Sveikatos apsaugos ministerija.

Tikslas – *numatyti pareigą tam tikrų sričių ir veiklų darbuotojams būti pasiskiepijusiems nuo COVID-19 ligos ir nustatyti, kad darbuotojų sveikatos patikrinimai dėl užsikrėtimo šia liga apmokami darbuotojo lėšomis arba darbdavio sprendimu – darbdavio lėšomis.*

Tai padėtų užkirsti kelią COVID-19 ligos plitimui, užtikrinti visuomenės sveikatą bei saugumą.

Esama situacija:

- Dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės visoje šalyje paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, taikomos įvairios profilaktikos ir kontrolės priemonės – savanoriškas skiepijimas, gyventojų tikslinis ir profilaktinis testavimas, darbuotojų privalomas testavimas, nustatytos asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi ir kitos sąlygos, tačiau jos nėra pakankamos užkirsti kelią šios infekcijos plitimui.
- Skiepijimas yra efektyvi priemonė užkirsti kelią viruso plitimui (užsikrėtimui), apsaugoti asmenis nuo komplikacijų ir hospitalizacijos bei mirties. Šiuo metu viena arba dviem dozėmis paskiepyti 60,8 proc. Lietuvos gyventojų (1 431 536 asmenys). Naujai paskiepytų asmenų skaičius yra apie 10 tūkst. per dieną. Išlaikius esamą vakcinavimo tempą, rugsėjo mėn. pabaigoje būtų vakcinuota 70 proc. visuomenės. 2021-08-18 duomenimis, COVID-19 liga serga 6,1 tūkst. žmonių, ligoninėse gydoma daugiau nei 400 pacientų, virš 50 jų – reanimacijoje. Ligoninių užimtumas didėja, didžioji dalis atvejų nustatoma tarp neskiepytų asmenų.
- Vyriausybės nutarimu Nr. 544 yra patvirtintas darbų ir veiklų sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, periodiškai besitikrinantiems, ar neserga COVID-19 liga, sąrašas.

Periodiškai testuotis (kas 7–10 dienų) privalo nepasiskiepiję ar COVID-19 nepersirgę: sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo įstaigų ir vaikų stovyklų darbuotojai; vaistinių darbuotojai; tarptautinių krovinių ir keleivinio transporto vairuotojai; laisvalaikio ir pramogų, kultūros, meno sričių darbuotojai; viešojo maitinimo paslaugas teikiantys asmenys; asmenys, dirbantys mažmeninės prekybos srityje; viešojo administravimo subjektų darbuotojai; profesinę karo tarnybą atliekantys asmenys bei asmenys, atliekantys veiklą, susijusią su užsieniečių antplūdžio valdymu. Nuo 2021 m. rugsėjo 13 d. taip pat įtraukiami ir gamybos įmonių darbuotojai. Profilaktinis testavimas vykdomas atliekant greituosius antígeno testus, apmokama valstybės biudžeto lėšomis.

Darbuotojas, atsisakęs pasitikrinti, ar neserga COVID-19 liga, arba nepasitikrinęs be labai svarbių priežasčių, gali būti skiriamas dirbti nuotoliniu būdu arba perkeliamas toje pačioje darbovietėje į kitą darbą, kurį jam leidžiama dirbti pagal sveikatos būklę, o jeigu tokių galimybių nėra, nušalinamas nuo darbo, nemokant jam darbo užmokesčio, iki tos dienos,

kol jis pasitikrins, ar neserga užkrečiamąja liga. Darbuotojas į ankstesnį darbą grąžinamas nuo tos dienos, kurią pateikia darbdaviui sveikatos patikrinimo išvadas, kad gali tęsti darbą.

- Kadangi pasaulyje ir Lietuvoje sparčiai plinta pavojinga SARS-COV-2 viruso delta atmaina, epidemiologinė situacija šalyje išlieka sudėtinga, būtina ieškoti naujų priemonių, kurios suintensyvintų skiepijimosi tempą, didintų pasiskiepijusių asmenų kiekį, padėtų išvengti spaudimo sveikatos apsaugos sistemai.

Esmė. Nustatoma, kad:

- ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino metu **darbuotojai, vykdantys veiklas kurių sarašą tvirtins Vyriausybė, galės dirbti tik pasiskiepiję, išskyrus atvejus, kai darbuotojas negali pasiskiepyti dėl medicininių kontraindikacijų, yra persirgęs užkrečiamąja liga ar neužtikrintas vakcinų prieinamumas.**
- Nepasiskiepijęs kitais atvejais, nei išvardyta, darbuotojas kontaktiniu būdu negalės dirbti: jei darbo pobūdis leidžia, turės būti skiriamas dirbti nuotoliniu būdu, jei ne – perkeliamas toje pačioje darbovietėje į kitą darbą, kurį galima dirbti nepasiskiepijus, o jeigu nė vienos iš tokių galimybių nėra, nušalinamas nuo darbo, nemokant darbo užmokesčio, iki tos dienos, kol po praeis Vyriausybės sprendime nustatytas laikotarpis, bet ne ilgiau kaip iki ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino pabaigos.
- darbuotojų, dirbančių ar vykdančių veiklą, nurodytą Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, pasitikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, saraše (toliau – Darbų sarašas), sveikatos patikrinimai dėl užkrečiamosios ligos finansuojami nebe valstybės biudžeto, o darbuotojo arba, jei darbdavys taip nusprendžia, – darbdavio lėšomis. Numatomos dvi išimtys, kai sveikatos patikrinimai ir toliau bus finansuojami valstybės: kai darbuotojas negali pasiskiepyti dėl medicininių kontraindikacijų arba kai neužtikrintas vakcinų prieinamumas.

Įstatymas įsigaliojęs 2021 m. lapkričio 1 d. – iki to laiko darbuotojai, kurie privalės skiepytis, turės pakankamai laiko pasiskiepyti bent viena vakcinos doze ir įgyti imunitetą nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos).

2021-08-05 duomenimis, nepasiskiepiję yra apie 57 tūkst. asmenų sveikatos priežiūros, socialinių ir švietimo paslaugų srityje dirbančių darbuotojų. Nesiskiepijantys darbuotojai patirtų išlaidų dėl sveikatos patikrinimo: tikrinantis bent 3 kartus per mėnesį (kas 10 dienų) darbuotojas išleistų nuo 33,66 iki 39,21 Eur, o per metus – nuo 403,92 iki 479,53 Eur. Nustačius, kad už sveikatos patikrinimus moka darbuotojai, būtų sutaupyta 19 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų.

Seimo prašoma projektą **svarstyti ypatingos skubos tvarka.**

Derinimas: Suderinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Dėl pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, pateikta derinimo pažyma:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – siūlo numatyti tik vieną sveikatos patikrinimo finansavimo šaltinį (arba darbuotojo arba darbdavio lėšomis) ir apibrėžti kada ir kas moka; įtvirtinti teisę darbdaviui siųsti tikrintis sveikatą ir tuos, kurie neprivalo periodiškai testuotis; numatyti „skiepadenius“;

Teisingumo ministerijos – dėl Vyriausybės teisės tvirtinti privalančių skiepytis darbuotojų sąrašus galiojimo laiko (pvz. atsižvelgti į vakcinacijos mastą);

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos – nepritaria darbuotojų privalomumui skiepytis ir testavimui darbuotojo lėšomis;

Lietuvos verslo konfederacijos – siūlo numatyti, kad nepasiskiepijusių nušalinimas nuo darbo truktų ne ilgiau kaip 3 mėn., o po 3 mėn. darbo santykiai nutraukiami nemokant išeitinės išmokos);

iš visuomenės gautų pastabų - teigiama, kad nėra įrodyta, kad pasiskiepijęs asmuo neplatina COVID-19; įstatymas skatina neapykantą, segregaciją ir galimai prieštarauja Konstitucijos 7, 18, 19, 21, 22, 25, 29, 33 str., Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai; piliečiai negali būti verčiami vakcinuotis; sukuriama nelygiavertė sąlyga darbuotojams; nėra numatyta kas priima atsakomybę už šalutinius skiepų reiškinius; nėra žalos, su vakcinos šalutiniu poveikiu, kompensavimo mechanizmų; vakcinos neištirtos ir t.t.

Projektas aptartas 2021-08-17 Trišalės tarybos posėdyje. Profsąjungos nepritaria privalomumui skiepytis ir testavimui darbuotojo lėšomis, darbdaviai palaiko.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

Svarstyтина ar nereikėtų projekto suderinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija (37 str. -„... darbuotojas privalo pateikti darbdaviui sveikatos apsaugos ministro nustatytą dokumentą, patvirtinantį, kad darbuotojas pasitikrino... Darbdavys šiuos dokumentus gali tik peržiūrėti, draudžiama juos rinkti, saugoti ar kitaip tvarkyti.“).

Socialinės politikos grupės patarėja

Aurelija Urbonienė

Aurelija Urbonienė, tel. +37070663813, el. p. aurelija.urboniene@lrv.lt